

בדוכתא [פתגם הוא: המגביה עץ רטוב שאינו ראוי להיסק, בידוע שצריך למקומו של העץ, שהרי על חנם לא הגביהו, ולהיסק אינו ראוי].

כלומר: מבין אני שלא באת לכאן על חנם, אלא שרצונך לראות אצלי איזה דבר.

אייתו ליה — לרב חסדא — כסא דחמרא
[כוס של יין], **קדיש, ואמר זמן!**¹⁴²

והלכתא: אומר זמן בראש השנה ויום הכפורים; והלכתא: זמן אומרו אפילו בשוק;

ואמר רבה: כי הוינן בי רב הונא איבעיא לן:

בר בי רב דיתיב בתעניתא במעלי שבתא,
היושב בתענית בערב שבת¹⁴³ —

מהו לאשלומי יום התענית כולו, או שצריך להפסיק תעניתו קודם שבת, כדי שלא ייכנס לשבת כשהוא מעונה?

לא הוה בידיה דרב הונא למיפשט.

אתאי לקמיה דרב יהודה, ולא הוה גם בידיה.

שמה תאמר **ליתביה** לשותות **לינוקא** שהגיע לחינוך ברכה, ולא הגיע לחינוך תענית ביום הכפורים¹⁴¹.

הא נמי לא אפשר.

דלית **הלכתא כרב אחא בר יעקב** [כתב רש"י: שלא איתפרש לו לענין מה אמרה רב אחא, וראה תוספות], אלא אסור ליתנו ביום הכפורים לינוקא, **דילמא אתי הינוקא למסרך** [שייסרך התינוק אחר המנהג הזה שהוא שותה ביום הכפורים] וישתה אף לאחר שיגדיל.

מאי הוי עלה דהא דאיבעיא לן אם אומר זמן בראש השנה ויום הכפורים?

שדרוה רבנן לרב (יימר) ייבא, רש"י
וגליון] **סבא לקמיה דרב חסדא** [שלחו לרב ייבא אל רב חסדא], **במעלי יומא דריש שתא** [בערב ראש השנה], **ואמרו ליה לרב ייבא: זיל חזי היכי עביד רב חסדא עוברא,**
ותא אימא לן [ראה אם אומר זמן, ובוא אמור לנו]!

כי חזייה [כשראה רב חסדא] **לרב ייבא, אמר ליה רב חסדא: דליוה לרטיבא רפסא ליה**

142. וביאר בתורת חיים: שאי אפשר לדחות דאינה חובה אלא רשות, דכיון שידע רב חסדא שבא רב ייבא ללמוד הלכה, אם היה רשות, עדיף שלא לאמר, כיון דעכשיו שאמר אולי יבין רב ייבא שהוא חובה, ועל כרחך שבאמת חובה היא.

143. וכתב בתורת חיים: שהם תלמידי חכמים ואנשי מעשה שיושבים בתענית כדי שיאכלו בשבת לחיאכון. ובמאירי לא כתב כן.

קשין לגוף, אפילו הכי מינא זמן, כיון דמזמן לזמן קאתי.

141. רשב"א וריטב"א. וביאר רש"י: שאין צריך שיטעום המברך דווקא, דהוא הדין כי שתי אחרונא שפיר דמי. דטעמא שצריך טעימה משום דגנאי הוא לכוס של ברכה שלא יהנה אדם ממנו לאלתר, שתהא ברכת היין דבורא פרי הגפן שלא לצורך, [וברשב"א וריטב"א כתבו, דהברכה יוצאת "לבטלה"], ואם כן, מכי טעם ליה אחרונא שפיר דמי.